

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61/III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is címzendő.

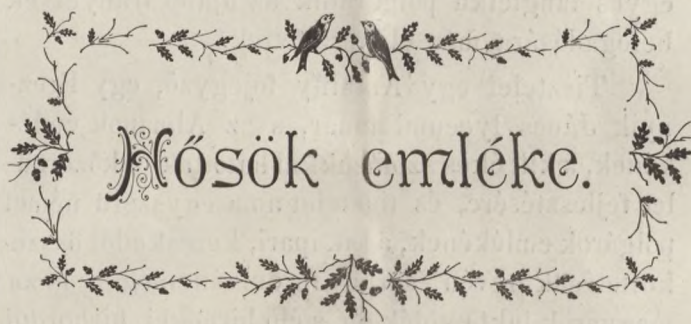
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

csak a „Selmeczbányai Hetilap“:	az „Otthon“ szépirodalmi havi füzetével:
Egy évre 4 frt.	Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 2 „	Fél évre 3 „ — „
Negyedévre 1 „	Negyedévre 1 „ 50 „
Egyes szám ára 10 kr.	

Egyes számok kaphatók a kiadóhiv.-ban és Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Megjelen minden vasárnap.

Szent nap van ma!

Nem törvény, nem hitfelekezeti parancs az, mely a mai napot ünneppé avatja, de az emberi szív legönzettelebb, legtisztább érzelme, az emberi lélek legmagasztosabb ihlete: a hazaszeretet.

Szobrot emeltünk ama dicső harcz emlékére, mely a magyar nemzet nevét ragyogó betűkkel írta fel a föld népeinek történetébe; szobrot emeltünk, mely a késő unokáknak is hirdesse, hogy a magyar kész vérét, életét feláldozni hazájáért; úgy is, mint küzdő hős, úgy is, mint hős vértanu.

S mi áhitattal tekintünk fel a szoborra.

Szívünket elfogja az a fájdalmas, mégis lelkesítő, bánatos, mégis fel-felujongó érzés, milyen talán nem terem más nemzet fia szívében, csak is a magyaréban; az az érzés, mely II. Rákóczy Ferencz zászlóját emelte dicső lobogásra; az az érzés, mely a rodostói parton elfogja a magyart; az az érzés, mely a tárogató hangjaiból rivallt s a halhatatlan költő eme, a hazához intézett fenséges szavait sugalta:

„Szentegyház keblem benseje;

Oltára képed.

Te állj! s ha kell, a templomot

Lerontom érted!“

Legyen a mi keblünk is szentegyház, mely tisztán őrzi oltárát, a haza képét, s áldozzuk fel mi is a templomot, haljunk meg, ha kell, a hazáért.

Hallga —! Nem csendült meg a szobor ércze?!

Az elesett hősök szellemei lengik azt körül s a szobor érczhangjával adják tudtunkra, hogy szívünk érzését megértik.

Az elesett hősök szellemei lengik körül a szobrot s letekintenek ránk; nem érzed a fuvallatot, mely homlokodat érinti?! Az ő fohászuk az: vajha igaz legyen, igaz maradjon az a hazafogadalom, mit e szobornál hangoztatunk: hűnek lenni, hűnek maradni a hazához, mint a milyen hűek ők voltak. —

Leszállt az éj! — Csend mindenütt.

Csak szellő suhan végig, mint a lehellet és csillag ragyog le messzi-messzi magasból.

S a csillagsugár fénye csodás tündöklést varázsol a szobor körül.

Megcsendül az ércz; a szobor melle pihegni látszik.

De nem is szobor az! — Ime, roham lépésben hogy támad előre; nyomában annyi vitéz dalia.

Ott egy ifju kedvesét ölelve tartja, mellén ott díszel a háromszinű rózsza. Még egy búcsúcsók — az utolsó talán — s az ifju megy oda, hol szól a harci riadó, megy a rohanó honvéd nyomába.

Amott ősz apát látok, mint övedzi maga a kardot deli fia derekára s megy a fiú — talán vissza se tér többé. — Egy csapat tanuló ott sutba vágja könyveit s fegyvert ragad; leng a háromszinű; utána! köréje! előre a harczba, meghalni érte!

S leng a háromszinű zászló; turulmadár lebeg magasan felette, — s dörög az ágyú, csattog a szurony, peng a kard!

Hó és jégborította meredek tetején az ellen; gyilkos tüzet szór a vivó magyarra. Isten kísértés ez ostrom; lehetlenség a roham!

De nem a magyarnak!

Nézd, nézd, mint hatolnak fölfelé! Talán turulmadár szárnyait adta oda nekik?!

S űzik az ellent, űzik; ott lobog s hármás szín a meredély tetején; magyar dicsőség biborfénye sugározza be Branyiszkót. —

Mitől dübörög, remeg, dobban úgy a föld?!

Termetes lovasok sűrű, hatalmas sorai vágatnak amott hármasszinű zászló felé.

Jaj azoknak, kiket ez a fürgeteg ér; letipor ez mindent; még a sziklát is összemorzsolja talán.

De onnét zúg és villámlik valami. Magyar huszárok raja, villogó kardja. S ez a kis raj, mint a sólyom, mint a

görög isten villámszóró sasa, rácsap a robogó, nehézkes tömegre. Hajrá! Hogy bomlanak a sorok! Milyen is az a magyar huszárkard!

Egyet villan s már is hármat sujtott.

Szétiramlik az ellen s a huszár űzi; hajrá! hajrá! — Porfelleg fedi el; csak a föld dübörög még és remeg, remeg.

Miért remeg úgy?! Miért lesz oly sötét a láthatár?! Miért bűg úgy a szél, mintha sírna?!

Szomorú mezőt látok s idegen katonák sorfalait és látom a huszárt

A selmeczbányai honvédszobor.

sírni. Az ott csókolja paripája okos fejét, majd szügyébe döfi kardját, s a roskodó állatra maga is ráborul, átlótt szívvel; jól talált a saját keze; amott egy vitéz kardját töri össze, — talán szive is utána szakad.

Ott akarták megásni a nemzet sírját!

Oh, de rettentő képek!

Bitófákat látok az éji sötétben és vesztőhelyet!

S viszik a nemzet vértanuit meghalni! — —

S a még párolgó csatamezőkről, börtön falai közül, vesztőhelyekről látom, mint száll égne a sok fényes szellem, onnét felülről sújtva lángpallóssal a sötétség felé, mely hiába lett szószegő, gyilkos, hóhér; még sem lett övé a győzelem! Hogy is győzhetne fényen a sötétség?!

Hasad a hajnal; süllyed az éj és rémei; oszlik a kőd; kél a nap diadalmasan; sugarán tova fölfelé szállnak a hősök dicső szellemei, s onnét a magashól ragyognak felénk s mi áhitattal, szent ihlettel tekintünk a szoborra, melyet a honfiérzelem emléküknél emelt; s mely visszahívja lelkünkbe a »nagy idők« képeit, s eltölti szívünket avval a fájdalmas, mégis lelkesítő, bánatos, mégis fel-felujongó érzéssel, milyent nem érez semmi nemzet fia, csak a magyar, s mely érzésben benne van a mult minden keserve, minden dicsősége, a jövő minden reménye; mely érzés a magyarnak éltető, őrző és védő anyyala: *a honszerelem.*

Abai Ottó.

Honvédszobrunk.

A Selmeczbányai Hetilap számára írta: Vörös Ferencz.

Egy hosszú emberöltőn át mindig csak „honvédszobor“-ról beszélhattunk, máma „honvédszobrunk“-ról írhatunk, mert már van ilyen, megteremtette a hazafiúi lelkesedés és kegyelet, hogy méltó helyet foglaljon annak a városnak a közterén, a mely ama nagy időkben oly megdöbbentő és fölemelő jeleneteknek a színtere volt.

Említsem-e a hegyeink oldalait ellepő bányászviskókból, a bányák üregéből varázslatra előtermelt vitéz csapatot: Beniczky guerilláinak e magvát? Hallgassunk-e a branyiszközi hős csodás szerepléséről, a ki a mi városunk területén es-kettette föl a magyar zászló hiveivé a tót vitézeket? Megfelelkezhetnénk-e azokról a német ajku polgárainkról, a kik itthon nemzetőri te-

endőket vállaltak, míg fiaikat a Kossuth zászlaja alá küldötték? Kegyelettel gondoljunk Gábelre, Strobelre; az a vesztőhelyen veszett el véres harcok, csaták után, ez az élet harcában vérzett el s haldoklása évtizedeken át tartott, kinok, gyötrelmek között.

Aztán meg minő napok voltak, azok, mikor egy nap a magyar sereg, más nap az ellenséges had ütött tábor városunk falai között! Mennyi árulkodás, besúgás történt ilyenkor és erre mily kínos büntetések érték a legjobbakat ártatlanul! És büszkén mondhatjuk, hogy a magyar sereg ali-alig talált büntetni valót, annál többet az osztrák és orosz.

Amaz örökké nevezetes, teremtő erejű márcziusi szellő Pest felől mind tovább és tovább szállott föl észak felé is s itt lengett városunk fölött is, megtermékenyítve a szabadabb érzés, szabadabb gondolkodás után vágyódó lelkeket a hazaszeretet lelkesedésével, a szabadság, testvériség eszméivel, azoknak a lelkeit, a kiket egyes lánglelkű polgáraink az újabb irányelvek befogadására már előkészítettek.

Tisztelet egy Antalfy főjegyző, egy Breznik János lyceumi tanár, s az Almanok emlékének, a kik ékes szólásukkal hatottak a közérzület fejlesztésére, és tisztelet ama egyszerű német polgárok emlékének, a kik ipari, kereskedői összeköttetésük révén sűrűn fordulván meg a haza magyarok lakta vidékein, s élő hirnökei, hirhordói valának az újabb országos mozgalmaknak, a történeteknek. E tekintetben különösen kereskedőink tettek kiváló szolgálatokat.

Ugyancsak az ő körükben született meg a leveretés napjai után, a tespedés idején a honvédszobor felállításának eszméje is s ugyan-csak ők adtak ez eszmének testet 40 év előtt. Igen, 40 év előtt!

Az 1859-ik évben már két kis csoport alakult a selmeczi fiatalabb kereskedők körében, akikhez néhány iparos is csatlakozott, mely csoport időnként a külváros egy-egy magyar érzelmű vendéglősenek külön szobájában borozás közben dalokat tanult be 2—3 hangra.

E két csoport egyszer csak úgy véletlenül (?) a garam-berzencei Szuchy-féle vendéglőben találkozott egymással, a hova a zsandároknak, sem Zehentner városi tanácsos spitzlijeinek nem volt kedve a nagy hidegben kimenni. Az első

találkozás deczember havában, a második a következő január havában történt s ekkor 8 szánon egycsütlen tértek vissza Selmeczre, hol daloskorré, „Liedertafel“ czime alatt szerveződtek, a Fritz-ház első emeletén két szobát foglalván el. Alapszabályaikat a Szláv Józseffel együtt Kufsteinben fogva volt, ekkor azonban Selmeczen lakó Ollik Pál ügyvéd állította össze, ő levén a Liedertafel titkára. Elnöke Lukács Gyula kereskedő, karmestere Schwott Antal kitünően képzett zenész, tenorja Dimák János Ede, ma is élő, köztisztviselőben álló kereskedőnk.

Már első találkozásuk alkalmával vetette fel Ollik Pál ügyvéd a honvédszoborra adakozás tervét s nyomban reá megindult a gyűjtés: jelen volt tagok és vendégek körében; majd rendszeresen hangversenyek rendezésével folyt tovább, melyekkel aránylag tekintélyes összeg gyűlt össze alapul a később, csak is a legutóbbi időben oly nagy arányban felkarolt mozgalomhoz.

A 60-as évek nem voltak alkalmasak, egykettőnek kivételével, a nyilvánosabb szereplésre; gyanuba vették az arczátlan spitzlik a legártatlanabb költeménynek is, vagy dalnak az előadóját, ha ennek szövege magyar volt s így csak a külvárosok valamelyik félre eső vendéglőjében adhattak elő ilyeneket a lelkesebbek, míg végre a 67-ik év ennek a társadalmi életet megbánító állapotnak véget vetett.

De azért mégis azt a szép tényt jegyezhetjük föl a daloskorról, a mostani „Polgári dal- és zenekar“ elődéről, hogy fennállásának első éveiben a hodrusbányai völgyben elesett honvédek sírját díszes obeliskkel jelölte meg.

Azután a realista kor következett, melyben a honvédszobor alapját csak a tőke kamatai szaporították, a hazafias lelkesedés nagyon kevéssel járult hozzá.

A 80-as évek elején azonban újból felkarolja a szoboralapot s vele a szobor felállítása tervét városunk közönsége annak a lelkes kis csoportnak a kezdeményezésére, mely akkor a Vörös Ferencz szerkesztésében megjelent régi Híradó köré tömörült, s mely akkor mint egy központja volt városunk szellemi életének, társadalmi mozgalmainak.

A régi Híradó azonban s lelkes munkatársai sok, nagyon sok mulasztást, pótolni valót

A selmeczbányai honvédszobor leleplezésekor.

Írta: Abai Ottó. — Szavaija: Vörös Ferencz.

A lepel lehullott! Im előttünk

Nagy idők szent emlékjele.

Szűnk fellobban és szemünk az ihlet

S kegyelet könnyével van tele.

Azt jelenti e szobor világgá:

„Tied, oh hon, szívünk lángja, vére!“

Ez van írva fájdalomképen

Koszorúink minden levelére.

Mindig voltak eszmék, régen is már,

Szép-, magasztos-, nemes- és nagyok,

Melyek fénye bármi messze multból

Hozzánk most is tisztán átragyog.

De nincs eszme, nincs oly érzélem még,

Szív nem érzett, nem gondolt az elme

Oly dicsőt, magasztost, mint milyen a

Honfiszívnek tiszta honszerelme.

Hőssé lesz a gyermekifju tőle,

Bajnokká az ezüsfürtű agg;

S a halálnak szemébe kacagnak

Hogyha vini síkra szállanak.

De hazáért és a szabadságért

Nemcsak harczy mezőn vérezének;

Be sok honfit bitón végezett ki,

Vad hatalma zsarnoki önkénynek.

Szép hazánk te! Oh be sokszor láttad

Küzdeni térted a magyart,

Mint hadisten maga; hős kezében

Mint a villám villámlott a kard.

S minden, minden talpalatnyi földed

Honfi drága vére szenteléd meg;

Honfi vére, gyászos forró könnye,

Bús fohásza annyi keservének.

Látom ott az éj sötét hatalmát;

Holló károg, vesztőhely felett

Tizenhárman vértanu halállal

Szenvedik meg honszerelmüket.

De hiába gyilkol, dúl az ármány!

Kél a hajnal és a rém elrebben;

Kél a hajnal győztes ragyogással,

Az igazság, napnál fényesebben.

S virul a hon ifjai erővel,

Szabadon piheghet a kebel;

S a dicső harc büszke emlékére

A kegyelet szobrokat emel.

Hadd legyen, mi a szívünkbe vésse:

Hogy nekünk csak a hon legyen drága!

Hadd tanuljon a honvédszobornál

Lelkesedni hazánk ifjusága.

Koszorúink mi is im letettük,

Itt is, itt is áll honvédszobor!

És e szép, magasztos pillanatban

Öröm s ihlet szűnkben egybeforr;

S míg keblünkben lelkesülés lángol,

Ajakunk megnyilik hő imára:

Oh nagy Isten, hadak ura, atyja!

Tekints kegygyel a magyar hazára!

A nagy idők emlékeiből.

A „Selmeczbányai Hetilap“ számára írta: Váczy István.

A öreg „Pali bácsi“ — így nevezte az egész megye — névnapját ülte. Nevezetes nap volt ez. Hivatalos nem volt senki. Hogy a manóba' is jutna valakinek az eszébe névnapra vendéget ezitálni! Mire való a kalendárium!?! . . . Megjelent a környék minden számottevő kaputos embere.

A hosszú fődöti folyosón teritettek. Az udvar felőli részen felnyitották az ablakokat, hogy friss levegővel enyhítsék a hosszú nyaku üvegek tartalmának égető tüzét. A fal mentén nyiló rózsák ambrailattal vegyítették a konyhaművészet remekeinek orresiklandoztató szagát.

„Pali bácsi“ igen jó kedvében volt. Mikor ő jó kedvében volt, akkor rendszeren a régi időkbel adomázott. Igaz történeteket hozott elő a negyvennyolczkilenczes időkbel. Voltak köztük kacagtatók, katonacsinnyek, de voltak szomorúak is, hogy halltukra köny szökött az érzékenyebbek szempilláira.

Most is ilyen forma jutott az eszébe.

— Világos mellett táboroztunk, kezdte a szót. Vártuk a mindenható orosz tábornoknak, Rüdiger grófnak az üzenetét Görgey ajánlatára a fegyverletétel ügyében. Éjjel jött a válasz, a tábornok hadsegéde, Grigorov ezredes hozta. Másnap felszedtük holminkat, hogy az orosz tábornok elé menjünk letenni fegyvereinket.

Schogysem tudtuk megérteni, hogy egy 30 ezer emberből álló hadsereg hogyan adhatja meg magát egyetlen lövés nélkül. 142 ágyu a birtokunkban s tétlenül kelljen átadnunk az ellenségnek. Ez nem illó a magyar vitézséghez.

Sokan voltunk, akik zúgolódtunk, s ha valaki az élünkre áll, azonnal megtagadjuk az engedelmességet.

véltek látni társadalmi életünk terén, s így abba a hibába estek, hogy egyszerre sokat, nagyon sokat akartak pótolni is.

Nemcsak a honvédszobrot akarták felállítani, de a Petőfi-ét is, meg a színészet ügyét is szervezni, az irodalmi ismeretek terjesztésére is kört alapítani stb. a mi, bár ez utóbbiban s különösen a színészet felkarolásában dicséretes eredményt értek el, erejüket felülmutatta s így a szoborból egyelőre csak emléktábla lett.

Ennek létesítését a hodrusbányai völgyben a Felvidéki Magyar Közművelődési egyesület is elősegítette, illetve siettetette, a mennyiben irányadó körünk abban állapodtak meg, hogy ha már meghívtuk a F. M. K. E.-t közgyűlésének itt tartására, hát mutassunk nekik valami hazafias emléket is, emeljünk a hodrusi völgyben elesetteknek emléket.

A terv kivételére legalkalmasabbnak látszott az akkor virágzó Szitnya-egylet, a mely kezébe is vette az ügyet s rövid idő alatt márványba vésett kegyeletes szavak regélték a a gyönyörű fenyvesek alján az ott elesettek hősi tetteit.

Az emléktáblának leleplezési ünnepe 1884. évi június hó 2-án folyt le nagyszámu vidéki s helybeli közönség részvételével.

Ide járt ki néhány éven át a márczius 15-ét ünneplő ifjúság, de aztán ismét visszapártolt a szélaknai honvédelemhez, hova állandóan elrándokol azóta.

Most már nekünk is van honvédelemünk, és pedig honvédszobrunk, s az ifjúság, első sorban az akad. ifjúság itt is adhat ezentul kifejezést hazafiai érzelmeinek, hogy ébren tartsa a korához, műveltségéhez, lelkületéhez annyira illő, attól elválaszthatatlan eszményibb érzületet, felfogást, és hogy mi is, a küzdelmes élet emberei, e város közönsége az ő lelkesedésében örömlünk leljük s tőle mi is lelkesedjünk; hadd legyen egy napja az évnek, a melyen mindnyájunkat, a kik korra, nyelvre annyira különbözünk egymástól, egy érzélem: a hazaszeretet érzelme egyesítsen, vagy miként a mai ünnep költője mondja:

Hadd legyen, mi szivünkbe véssé.

Hogy nekünk csak a hon legyen drága!

Hadd tanuljon a honvédszobornál

Lelkesedni hazánk ifjúsága!

Ha valamikor, úgy most van itt az ideje

annak, hogy fenköltebb érzés járja át valónkat, hogy eszményibb felfogás vezéreljen tetteinkben, mert a 70-es 80-as évek materialismusa romok alá temette a nemesebb, az eszményibb felfogást, rajtunk a sor e romok alatt rejlő kincsset újból birtokunkba venni.

De meg, miként akkor, amaz eszményibb napokban, most is „kél a hajnal győztes ragyogással“ s látjuk, érezzük, hogy az újabb irány: az idealismus miként aranyozza be szellemi és erkölcsi világunk égboltozatát; sejtjük, érezzük, hogy a realismus alkonyát új virradás váltja föl és tudatában vagyunk annak, hogy a kik így látnak, így éreznek, azokra az a szent feladat vár, hogy ez érzelmeket, e szellemi kincsöket ne tartsák megoszthatatlannak, de hirdessék földön és tengereken a feltámadást, a mikor az eszményibb élet küszöbére lépünk, a hova nekünk selmeczieknek, a kiket a korszellem, a idők árja soha sem érintett utolsókül, nem szabad későn érkeznünk. És mi nem fogunk későn érkezni. . . .

A 13 vértanu napja.

Gyászba borul e napon az egész magyar nemzet és gyászba borul vele érző városunk is.

Az ünnepélyes gyászszertartást, melyen városi hatóságunk, és az akadémiai lelkes ifjúság testületileg vett részt, a számos kitűzött fekete zászló bizonyították; itt is mély gyász vert gyökeret október 6-ika, a vértanuk gyásznapja.

Sirunk a feledhetlenek fölött, de szellemük feltámadásának örvendünk is.

Ők nem haltak meg; mert szellemük örökké fényes ragyogással élni fog!

Kossuth Lajosnak a vértanuk fölött Turinban tartott, alig, igen kevesek által ismert, gyönyörű beszédjét, melyet igazán nagy nehezen tudtunk szöszert megkapni, itt közöljük mint legméltóbbat a nagy nap emlékezetére.

Nem néma az a kőszobor, mely amott a magyar Golgotán a halhatatlan vértanu halottak emlékének emeltetett. Én hozzáam, a kitűzött élő halotthoz, ki egykor zászlótartója valék Magyarországnak függetlenségének, melyért ő, a leghősebb hősök annyit küzdöttek és martir halált haltanak, én hozzáam elhozták a multak szellemei a velőig ható szöszert, mely amaz emlékszóbor kimagasló alakjának, Hungáriának hallgatag ajkairól zeng. Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar! Tiszteld a kit tisztelet illet, de hive hazádnak, érted-e magyar? Hazádnak légy! Ne csinálj magadnak faragott képef, hogy azt imádjad, csak hazád szabadságának istenét imádd, a mint imádták azok, a kik martir halált szenvedtenek hűségökért, azt a kit

haláluk után a jog ereje iránti hitben, az önbizalomban megfogytakozott nemzedék hitehagyottan elakudozott. Én, hazád geniusa, hirtül vettem megdicsőült szellemeiknek oh magyar, hogy kegyelettel adózol emléküknök; válaszul azt hozom, hogy ez jól van, de tartsad eszedben, hogy a kegyelet érzelmének virága meddő szövirág volna, ha hűség nem fejlődne az iránt, a miért őök földi életüket föláldozták. Az ő istenük, a magyarok istene, annak oltárához várják a magyart.

E szöszat zengését hallom a messze távolban Hungária szobrának ajkairól. Hallják-e azt amott a közelben is mindazok, a kik kizárólag gyászos október hatodikán összegyűlekeznek a magyar Golgotán, hogy tanúságot tegyenek isten és a világ előtt a magyar nemzet kegyelele felől a haza szabadságharcának szent emlékei iránt? Ha hallják-e? Lehetetlen hogy ne hallanák, hiszen az a szöszat, annak viszhangja, mely hangzik az örök szent hagyományokból, hangzik az utódok esengéséből, mely számon kéri az élő nemzedéktől az elidegenithetetlen örökséget, hangzik az emlékezetek lüktetéséből, mely az éj csendjében hazajár a meghajlott derekak hálókamrájába, mint a lelkiismeret szava a bűn lakába, hangzik a bölcsökből, hangzik a sirokból, hangzik minden fűszál rezgéséből, melyet a magyar hazának honfivér özönével termékenyített földje táplál. Hát hogyne hallanák azt a velőig ható szöszatot, de ha hallják, meg is hallgatják-e? Elviszik-e magukkal e szöszat ihletét a közélet küzdelmeinek pálya homlokára? Elviszik-e házi tüzhelyeikhez, hogy az ihlet csillaga világítson előttük, és gyermekeik előtt, mint az evangélium mithikus csillaga világított a bölcsék előtt, kik az üdvözítőt keresték?

A világ birája, a történelem fog e kérdésre felelni. Legyenek a szent emlékü vértanuk megáldottak poraikban, szellemeikben, a honszabadság istenének legjobb áldásaival az örökkévalóságon keresztül, engem ki nem borulhatok le a magyar Golgota porába, engem október hatodika térdeimre borulva fog hontalanságom remete lakában látni, a mint az engem kitagadott. Haza felé nyujtva agg karjaimat a hála hő érzelmével áldom a vértanuk szent emlékét hűségökért a haza iránt, s a magasztos példáért, melyet az utódoknak adtanak; s buzgó imával kérem a magyarok istenét, hogy tegye diadalmassá a velőig ható szöszatot, mely Hungária ajkairól zeng: Ugy legyen, Amen.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Személyi hírek. *Horváth Béla* főispánunk a honvédszóbor leleplezési ünnepélyéhez ide érkezik és hétfőn számonkérő szöszet tart és elnökölni fog a keddi közgyűlésen. — *Szathmáry Béla* miniszteri tanácsos e napokban érkezik ide, hogy mint kormánybiztos elnököljön a bányászati és kohászati államvizsgákon. — *Farbaky István* országgyűlési képviselőnk, ki a szóbor ünnepély fényének emeléséhez nagy buzgalmat fejtett ki, haza érkezett, hogy néhány képviselő társaival a hazafias ünnepen részt vegyen. — *Báró Feilitzsch Arthur*

Velünk tartott volna kevés kivétellel az egész hadsereg.

Mikor a tábornok elé értünk és Görgey leoldotta a kardját, csak az Isten őrizett, hogy az oroszok közé nem lőttünk. Tulajdonképpen nem is ő rájuk haragudtunk mi, mert ezek mindenütt jól bántak velünk, ha kezük közé kerülünk, de nem tudtuk megérteni, hogyan jöhettek az osztrák segítségére — ellenünk! . . . különben ők is megbánták.

Irtózatos elkeseredésünket és dühünket az orosz tábornok nagylelkűsége váralanul enyhítette: visszaadta vezérünknek a kardot és lekötelező barátsággal szorított vele kezét.

Ilyesfélét vártunk, mégis meglepett a dolog.

Míg bajtársaim a lefegyverzéssel foglalkoztak, néhányad magammal — huszárak voltunk mindannyian — az utolsó sarokba sarkantyuztuk lovainkat és uzdi — vissza a hegyek felé. Talán észre is vettek, de nem törődtek velünk; lehet, hogy nem is tűnt fel a szökésünk. Bajtársaink közül ugyan láttak, de hagytak, annyira elfogta őket a mélységes kétségbeesés, hogy nem törődtek se magukkal, se velünk.

A hegyek lábánál megesküdtünk, hogy egymást el nem hagyjuk s hogy fegyverünket csak a halál szakítja ki kezeinkből.

Tervünk volt Bemhez jutni. Célunkat lóháton el nem érhattük, mert ugy hamarosan észrevesznek. Egészen Erdélyig elienséges vidéken kellett átjutnunk. Közel Világoshoz ismertünk egy derék oláh embert, chez igyekeztünk először is. Sok apró szolgálatot tett itt táborozásunk alatt a legénységnek. Ezt akartuk megszolgálni és valami szivességre megkérni.

Beállítottunk az udvarára. Megértettük vele, hogy a többiek letették a fegyvert, mi megszöktünk, a lo-

vakra nincs szükségünk, azokat hazafias viselkedése jutalmául neki ajándékozzuk. Biztonság okáért tanácsoltuk, vagy rejtse el a felszerelést, vagy égesse el. S ha kérdezik, hogyan jutott a lovakhoz, találjon ki valami okosat, nehogy baja essék.

Elmondtuk, hogy a hegyek között Erdélybe törrekszünk.

Nincs az a szerelmes, aki érzékenyebb öleléssel és fájdalmasabb zokogással válna meg kedvesétől, mint mi paripáinktól. Arra az egy szivességre kértük még, hogy a lovaknak jó gondját viselje. Ezzel bucsut vettünk.

Aradi gyerek voltam, jól ismertem a vidéket, de azért mégis elfogadtuk a kalauzolását.

— No, mondta jó darab gyalogolás után, ezen a völgyes uton könnyen haladhatnak. Nem messze, ott a, — a távolból oda látszó sziklára mufatott, ott találnak egy odút, abban éjjelre megpihenhetnek. Ezzel alázatosan köszönt és visszament.

Jól mutatta a helyet. Éjjeli szállásra nagyon bevált.

Alig pitymallott, vállunkra vettük a fegyvert s óvatosan kiléptünk. Figyelve tekintünk körül, nem lát-e valaki, vagy mi valakit. Sehöl senki.

Alig haladunk néhány lépést, puff! puff! Mikorra a puskához kapunk, két társam már a földet csököltá.

Azt az angyalát! kiáltottam dühösen, hát ki az?

Hatalmas törzsű tölgyfát pillantottunk meg a közelben, futva menekülünk mellé, hogy védett helyen legyünk. A fa mellől látjuk aztán, hogy a szikla oldaláról lödöznek. A bitangok térdelő helyzetből löttek. Nem nagy volt köztünk a távolság, felismertem, hogy parasztok, bizonyosan oláhok. Puskáink láttára a földre lapultak.

— Egy életünk, egy halálunk! de azért meglakoltok, hunczut oláhjai! . . .

Ketten óvatosan felkuszunk a domboldalra, hogy egy irányba jöjjünk velük. Nem vettek észre. A hozótok eltakartak. Ketten alul maradtak. Összesen még négyen voltunk. Ahogy annyira jutottunk, hogy megláthattuk őket, lötünk. Közelről érezhették a füstszagot, mert nem volt bátorságuk ott maradni. Villámgyorsan ugrottak fel, hogy meneküljenek. Ezt vártuk mi. Puff! Puff! Majd az alant maradt bajtársak köszöntették azokat, kik lefelé akartak szökni. Utánuk rohantunk. Visszalöttek. A gazemberek a harmadik társunkat is fejbe találták. Rögtön meghalt. Rajta! Ketten voltak, mi legalább ennyit láttunk. Ujra lövünk. Mindkettő elesett.

Hát amint hozzájuk érünk, az egyikben azt a bizonyos oláh gazdát ismerjük fel, kinél a lovainkat hagytuk Csakugy szikráztunk a dűhtől. Szent, hogy ő vezette ellenünk a többieket. Sohse voltam vérengző, de most darabokra akartam vagdalni. Nem, mondja a bajtársam, ezzel esuklóban levágja mindkét kezefejét. Ezt a büntetést egész életében érezni fogja. A másik is élt még, annak megadtuk a kegyelemdöfést.

Fölmegyünk a sziklaoldalra, hogy lássuk, jól czéloztunk-e. Öten voltak. Egyikben felismertük a falu oláh papját, a másikban a tanítót, a harmadik is uri formának látszott, és két paraszt, aki menekülni akart.

Felső ruháikat lehuzztuk s a mieinkkel felcseréltük. Ne ismerjen ránk senki.

Mit tegyünk a társainkkal? Csak így nem hagyhatjuk őket! Hogy az anyaföldbe temessük el, erről szó sem lehetett, ha csak a tiz körmünkkel nem vájjuk ki a köves földet. Mind a hármat be helyeztük az oduba, ahol éjjeleztünk, szépen sorba egymás mellé. Azután a nyilást hatalmas kövekkel zártuk el, kívülről gallyakkal tettük látatlanná! Letérdeltünk, áhitattal imádkoz-

orsz. gyűl. képviselő a szobor-ünnephez ide érkezett és Vadas Jenő főerdőtanácsos vendége.

— **Királyunk nevenapját** a hagyományos, szokott fényes ünnepeltük meg most is e hó 4-én. Végtelentel szeretettel, hű ragaszkodással, igaz bensőséggel körülövedett, áldott jószágunkat, — melyik magyar ne kívánna ezt igaz szívből? — a mindenható népének és kiváltképpen magyar nemzetünknek jó voltára ép erőben és egészségben sokáig éltesse!!

— Az „**Otthon**“ írói és hírlapírói kör a szobor-leleplezési ünnepélyen Litschauer Lajos a „Bányászati és Kohászati Lapok“ szerkesztője, a kör tagja által lesz képviselve.

— **Vendégeink.** Lapunk zárláig az ország minden részéből számos előkelő vendég érkezett városunkba, kik a honvédszobor-leleplezési ünnepén részt fognak venni. A sajtó is méltóan van képviselve. Legyenek kedves vendégeink melegen üdvözölve.

— **A 48-as honvédek** külön jelvény mellett és csoportban vonulnak a szobor-leleplezési ünnepélyhez. A selmecezi 48-as honvédekhez csatlakoznak az idegenek is és a banketten is együttesen vesznek részt. A Selmecezi-Bélabánya város területén lakó, még élő 48-as honvédek névsora; Bernhardt Vilmos, Czigler Alajos, Dianicska Mátyás, Erdély János, Hanksz Jenő, Horeczky Samu, Hornyák János, Jenner Mihály, Kostenszky Adolf, Lumniczer Pál, Matuschik Pál, Muszka József, Peck József, Pisch Lőrincz, Platzer Jenő, Riedl Alajos, Ulbrich János, Várady János, Viszkocs Jakab. Utóbbi időben eltávoztak innét: Id. Richter Károly és Tirts Rezső.

— **Beteg a főkapitány.** Mint részvétellel értesülünk Krausz Kálmán főkapitány fekvő beteg, s e miatt nem vehet részt a honvédszobor-leleplezési ünnepén, melyen pedig a főrendezői tisztet kellett volna betöltenie, s melyet most helyettese Kuti István teljesít. Részvétellel adunk hírt a főkapitány betegségéről mert hiszen mindnyájan tudjuk, hogy minő lelkesedéssel harcolt nem régebben is még, mikor még harcolni kellett a szobor-létesítéséért s mert éppen öneki kell hiányoznia a szép ünnepélyről.

— **Lévai pénzügyigazgatónak,** Eckert Elek lőcsei pénzügyigazgatói helyettes nevezetelt ki.

— **Szinészet.** *Báródy Károly* már Selmecezi előnyösen ismert szinigazgató jön ide 30 tagból álló társulatával és az előadásokat már jövő szerdán kezdi meg. A társulat titkára itt van az előintézkedések megteremtése miatt.

— **A helybeli ág. hitv. evang. lyceum élelmezőjének** jótéteményét a folyó tanévben 192 tanuló élvezi, — eddig a legnagyobb szám — mit az vallás-különbség nélkül nyújt a lyceum növendékeinek. Az élelmezőben élkezik 124 ág. hitv. ev., 23 ev. ref., 42 róm. kath., 3 izraelita. A lyceum kormányzásával megbízott iskolai tanács nemcsak hogy nem emelte föl az élelmezői díjat jöllehet az élelmi cikkek piacunkon

az utolsó években tetemesen megdrágultak, de sőt többet juttat e tanévben az élelmezősöknek, a mennyiben ezek most vacsorára hetenként háromszor sült húst is kapnak a főzélékhez, megmaradván a hetenkénti gulyás és a hetenként két ízben eddig is élvezett lézta. Ha hozzáveszszük azt, hogy az ételek izletesen vannak elkészítve, hogy a kellő tisztaságra és rendre nagy good fordítanak, legkevésbé sem csodálkozhatunk az élelmezősök nagy számán. Mily nagy jótétemény ez intézet különösen oly szegény tanulóknak, kiket az iskolai tanács még a csekély évi 50 frtnyi díjból is 5—35 forintig terjedő elengedésekben — ezer forintnál több — részesít. Floreat, crescat!

— **Eljegyzés.** Hirschner János budapesti szabász eljegyezte Phillip Mariska kisasszonyt, Phillip N. selmecezi dohánygyári alliszt kedves leányát.

— **A honvédszobor javára** az Ocsovszky Mária urnőhöz küldött s általa készpénzben átvett utalványok jegyzéke; Érseki főgymnasium Kalocsa 36 frt 80 kr., Római kath. főgymnasium S.-A.-Ujhely 14 frt 22 kr., Zorkóczy Samu pozsonyi lyceumi igazgató 11 frt 28 kr., Ocsovszky Antal Berzenze Esp.-plébános 9 frt, Dr. Pichninger Alajos N.-Kanizsa főgymn. igazg. 7 frt, Zorkóczy Samu Pozsony lyceumi igazgató 7 frt, Rapsenberger Vilmos M.-Óvár gymn. igazgató 6 frt, Bende Imre Nyitra püspök, Székeskáptalan Besztercebánya, Dr. Rimely Károly Besztercebánya püspök, Veszprémi káptalan Veszprém, Káptalani hiv. Szatmár, Főkáptalan Esztergom, Dr. Müller Bertalané Erjes, Kohl Medárd Balatonfüred primási titkár, Neumajer Riza Mchács, Mészlányi Gyula Szatmár püspök 5—5 frt, Dr. Tóth György Kecskemét k. r. házfőnök 3 frt 52 kr., Községi Elöljáróság Zádorlak 3 frt 20 kr., Társas káptalan Nagy-Szombat, Ocsovszky Oszkár Aurél Cserhát Komárom m. 3—3 frt, Elöljáróság Tótkomlós, Bogdanovics Lucian Szt.-Endre püspök, Molnár István B.-Gyarmat egyh. pénztáros 2.50—2.50 kr., Kotnovics Sándor N.-Várad főgym. igaz. 2 frt 20 kr., Enying község Enying, Fehérpöly Pannonhalma főkáptalan, id. Kaszap Kálmán Pest Taksony 2—2 frt, Főszolgabíró Sopánfalva, Kultrucz Rezső Szt.-Gothárd áll. gymn. igazg., Fridt István Budapest 1.50—1.50 kr., R. kath. főgymnasium Kolozsvár, Simonffy János Csacza szolgabíró, Futó Mihály Hód-Mező-Vásárhely főgymn. igazg., Kassai Kassa, Avéd Jákó Gyulafehérvár gymn. igazg., Dr. Bozók Alajos N.-Várad jogakad. igazg., Kath. főgymnasium Rozsnyó, Gym. igazg. Békés, Pintér Elek Tata gymn. igazg., Moldován István Lugos nagy prépost, Ev. ref. főgymn. Gyöngyös, Pulnoky Miklós Lugos, Gyurácz Ferencz Pápa, Dr. Takács Menyhért Kassa főgymn. igazg., Főgymnasium Rozsnyó, Érseki főgymn. Nagyszombat, Ev. ref. főgymn. Mezőtúr, Főgymn. Nagy-Szeben, Weber Antal Temesvár, Ocsovszky Margit Vág-Ujhely 1—1 frt, Holló Lajos Kalocsa, Egyházközség Tolna megye, Király József Kismarton 50—50 kr., Egri főkáptalan Eger 10 frt, összesen: 205 frt 72 kr.

— **A honvédszobor mai leleplezési ünnep programja,** melyet kimerítően közlünk, csak any-

nyiban változik, hogy azon akadémiánk derék ifjúsága is testületileg vesz részt, koszorut helyez a szoborra és Huszti Aladár az akad. ifjúság nevében beszédet mond. Hogy is maradhatna el ilyenkor ez a mi szívvel, lélekkel szeretett, jövőnk támaszát képező lelkes ifjúságunk!

— **Autodafé Selmecezbányán 1850-ben.** 1850. évi október havának egyik napjának Selmecezbányán nagy máglyát raktak a szentháromság téren, hogy a konfiskált Kossuth bankókat ott elégessék. Két millió értékű Kossuth bankót égettek akkor itt el a „Dobrovolnikok“ — pánszláv önkéntesek — assisztenciájára mellett. És míg a hazafias érzelműek e fölött is keserű könyvet hullattak, addig a zsarnoki nyomorult bérenciek öröm orgiákat ültek, oly annyira, hogy még előkelő (?) hölgyek is akadnak, kik ezen szomorú Autodafé feletti örömlében ott a Szentháromság-téren zene mellett tánczra kerekedtek és dobzódtak. De voltak oly nemes lelkű, hazafias érzelmű asszonyok is, kik csak látszólag viseltettek rokonszónval az akkori hatalom iránt, hogy sok „kompromittált“ embert megmentsenek a nagyobb bajtól. — Fődjé fátyol ezt a szomorú visszaemlékezést is! Törölve legyen azok neve, kik akkor oly megveő szerepet játszottak... hiszen unokáik most már bizonyára a legigazabb magyar hazafiak sorába tartoznak.

— **Berukkolt az akadémiai fiatalság** a magatüdeségével, fiatalos erejével pezsgő életet hozva ide. A régi, jó ismerősöket baráti szeretettel fogadjuk, de ugyanily meleg érzellemmel üdvözöljük az újakat is. Lapunk mindig őszinte barátja volt és marad is, — hogy is lehetne másként — az akadémiai ifjúságnak és csak azt az egyet óhajtuk: a jó, együttérző egyetértés, mely annyira kívánatos, álljon helyre... hiszen ezt, némileg zilálnak mondható, társadalmi életünk is nagyon, de nagyon megkívánja.

— **Az erdészeti akadémia vadaskertje.** A m. kir. bányászati és erdészeti akadémia tulajdonát képező kisblyei erdőben a lövőház és erdészeti kísérleti állomási épület között a vadaskertani tanszék tanára folyó év tavaszán egy vadaskertet létesített, s oda Kondor Vilmos m. kir. erdőmester ur ajándékképpen egy múlt évi szarvas bika borjú eresztetett be. A kis szarvas azóta gyönyörű nyársassá fejlődött ki 50 cm.nyi hosszú agancsokkal. Az akadémia sokfelé tudakozódott, hogy a gyönyörű állat mellé tehén borjúkat szerezzen be, de a ki ismeri e nemes vad tenyésztési czélokra való beszerzésének nehézségeibe ütköző és költséges voltát, nem fog csodálkozni azon, hogy e fáradozást bizony nem koronázta siker. Majdnem a véletlennek köszönhető, hogy egy alkalommal Frigyes főherceg ur ő Fensége, ki az erdészeti és vadászati ügyek iránt mindig a legmélyrehatóbb érdeklődést tanúsítja Pfeningberger József uradalmi erdőmestere révén tudomást szerzett a dologról, rögtön elrendelte hogy bélyei uradalmából az akadémia számára két darab élő szarvasborjú szállíttassék. A rendeletre azután a bélyei uradalmi erdő hivatal két darab idei szarvas borjút szakszerűen összeállított bélyei faladákba zárva rögtön utnak indított, s a gyönyörű két kis állat ide folyó hó 3-án reggel a legjobb egészségben érkezett meg, s még ugyanaz nap délelőtt a vadaskertbe ki is bocsájtattott. Így tehát meg van vetve az alapja annak, hogy az akadémia hazánk legnemesebb fővadját tanulmányerdejében tenésztetheti, s annak életmódját és fejlődését a hallgatóságnak az év minden szakában bemutathatja. Hálás köszönet érte a nagylelkű Frigyes főherceg Ó Fenségének!

— **Egy gyermek megmentése.** Özv. Uhor Ignáczné két éves Gyula nevű fia vigyázatlansága, jobban mondva a felvigyázat hiánya miatt a lakás udvarában lévő kutba esett és vészkiáltására onnét Glézl Károly pinceszér mentette ki. De alig maradt volna a gyermek életben, ha gyorsan meg nem jelenik Dr. Moller Miklós, ki a félig holt gyermeket azután orvosi eljárásával újból életre ébresztette. Hogy a gyermek kutbaesési esete miatt nem terhel-e valakit gondatlanság, azt a rendőrség van hivatva kipuhatolni.

— **Felakasztotta magát** Mikler János mihálytárai bányamunkás e hó elsején. Gyógyíthatatlan betegsége kergette a halálba.

— **A pánszlávok merénylete.** Szeptember havában volt huszonöt éve annak, hogy Selmecezbányán az akkor még itt létezett, hál istennek most már nem létező és soha itt többé nem is létezhető pánszlávok egy „divadlót“, tót színelőadást akartak a Semberytérben tartani. — Városunk dicséretére legyen mondva, hogy e „Divadló“ szereplői nagyobb részt a vidékről és nem e városból voltak kiszemelve. Szeptemberben lévén a dolog, az akadémiai ifjúság távol volt és közülök csak néhányan voltak jelen. De ilt volt már a lyceumi ifjúság. A színelőadás megtarthatására

tunk a lelkük üdvéért s azzal utnak eredtünk. Már csak hárman voltunk.

Hogy jól jártunk, merre jártunk, hogyan éltünk, hosszan tartana elregélni. Bemhez nem jutottunk. Átléptük a határt, átkeltünk a Dunán. Bekalandoztuk a Balkánt, Törökországban letelepedtünk, mignem az amnesztia után szerencsésen mindhárman újra édes hazánk földjére jutottunk.

Apám időközben elhalt, anyám még élt. Reám bízta a birtok vezetését. Ő is nemsokára meghalt. Már benne voltam az időben, megnősültem.

A névnap megünneplése apámról maradt rám. Éppen így együtt voltunk Pál-napján, 19 évvel a történetek után. Ugyancsak ezt a históriát meséltem. Beszédem közben kéregető jön az ajtóhoz. A torkomon akadt a szó. Ránézek. Főllállok. Ő is rám nézett. Alighanem megijedt. Bizonyosan rossz fát tett a tűzre valahol, azért fél; vagy rólunk tételezte fel, hogy ilyes gondolunk felőle, mert már a másik pillanatban künn az utcán futott.

Kiáltok a kocsisomnak. Meghagyom neki, hogy azt a koldust érje utól és hozza vissza, ha török, ha szakad. Vendégeim nem tudták mire venni a dolgot.

Vissza is hozta. Jól szemügyre veszem. Valóban nem csalódtam.

— No várjatok! csillitotta most is a felizgatott kíváncsiakat.

Odaállok eléje azzal a szűrő tekintettel, melyről mások évek mulva is felismernek, és kérdelem: hát ismerse-e?

Nem ismert meg. Valószínűbb, inkább bizonyos, hogy nem mert megismerni.

— Nem emlékszel arra a 6 huszárra, aki 1849. aug. 13-án a lovait neked ajándékozta?

— Csak nem az az oláh...!? — ugráltak fel kíváncsian a vendégeim.

— A biz'a, telőtől talpig!

— A gazember! Agyon...

— Csitt! Csitt!...

— Emlékszel-e, hogy ellenünk vezelted az oláhokat és hármat közülök lelőttelek?

— Kegyelem, uram! Kegyelem!... A földre rogyott s keservesen zokogott. Kegyelem, uram, eleget megbűnhődtem érte! Koldusbotra jutottam.

Remegett, mint a nyárfalevél.

— Most a kezemben vagy!... Pali bácsi ezzel végigsimitotta a homlokát, nagyott nyelt, mint mikor az ember erőt vesz a dühén, hogy nemesebb gondolatnak adjon helyet.

... Tudjátok mit tettem vele?

— Nos!...

— Magamhoz vettem. Sohse volt hűségesebb cselédem. Három éve temettük el itt az új lakókelyemen.

— Három éve? szollak közbe csodálkozva a vendégek.

— Igen, igen, — az öreg béres-gazdám volt. Hiszen ti is kedveltétek!

— És ezt a történetet róla „Pali bácsi“ titokban tartotta?

— No hát, minek fujtam volna fel? Elég az: megmutattam, hogy a magyar ember még az ellenséggel szemben is nagylelkű, gavallér.

akkorban, 1874-ben még a hatóság az engedély megtagadását nem tartotta jónak. Denikve a tót színelőadásnak meg kellett volna történnie. — Meg kellett volna! . . . De nem történhetett meg. — E sorok írója az itt maradt akadémiásokkal és fiatalabb polgárokkal szövetkezett arra, hogy ennek megtörténnie nem szabad. — És ezélt ért. — Hány akkori lycista fog most is visszaemlékezni e nevezetes napra! — Velük is szövetkezünk s illetve pompás működésű munkatársainknak fogadtuk és szereplésre lelkesítettük őket. — A színelőadásra gyülekezett a lótpárti közönség, de még ezt megelőzőleg lódtult a lyceumi és az itt levő akadémiai ifjuság és elfoglalta különösen a karzati és földszinti állóhelyeket. — Gyönyörrel nézték ezt a pánszláv rendezők és mondogatták: „lássátok, a fiatalág is velünk tart!” — Ámde alig gyülekezett a néző közönség, a teremben iszonyu bűz terjedt el (a fiatalok el voltak erősen látva az ugynevezett pokol büzenynyel) . . . és azután csakhamar megindult a fűsikító lárma, fűtly . . . e s rok íróját alig tuszkolták ki a pánszláv rendezők 3—4-szer, visszajött ötödször is és a midőn a függöny felgördült és két szereplő mutatkozott a színpadon, az egész darabból csak annyit mondhattak, hogy „Pán Tomasek”, mert oly zürzavar, lökdösődés támadt utána, hogy az első, a kik menekültek, maguk a szereplők voltak, utánuk a cigányok a színpadra ugráltak (érdekes volt a nagybögős, ki nehéz instrumentumával alig boldogult a menekülésben) s azután a sok néző mind kifelé iramodott. Lent az utcákon lázasan várta a magyar érzelmű közönség az eredményt és meg volt ezzel elégedve. — Tíz percz mulva nem létezett tót színelőadás és tíz percz mulva csöndes volt a város is. — Azóta — 25 éve most annak — a pánszlávok nem mertek magyarságunk ellen ily merényleti kísérletet elkövetni és ezentul már el sem követhetnek, mert nálunk Selmecezen pánszlávok többé nincsenek.

— **Honvédszoborunk létesítésének újabb története.** Az után a lendületes cikk után, melyet Vörös Ferencz, a selmecezi helyi sajtó megalapítójának jeles tollából szerencsénk van lapunk előkelő helyén közölni, még csak azt hozzuk fel, hogy a szobor ügye 1895. évig nem csak szunnyadozott, de majdnem teljesen elaludt. — Ekkor lapunk, a „Selmecezbányai Hetilap” indította meg az újabb agitációt szívet-lelékkel. — Tizenegy vezércikket és huszonkilenc nagyobb közleményt irtunk az óta sürgetve a szobor felállítását és folytonosan ébren tartva az e tárgyban közfigyelmet. Kitaró munkánk nem volt meddő . . . ezt a mai eredmény bizonyítja. — De fáradságunk kárba vesztett volna, ha a város tanácsa, a nagy közönség és az egyesek és egyetek pártfogásába nem részesült volna. — Hál'istennek, ez megtörtént. — Városunk hazafias tanácsának indítványára a város közönsége e szoborra 2000 frtot szavazott meg; a selmecezi takarékpénztár 1000 frtot; a népbank 500 frtot adott; Goldbrunner Sándor volt polgármesterünk és e város első főispánja nemes végrendeletében 1000 frtot hagyományozott és a gázgyárt megvevő berlini cég 500 frtot ajándékozott. De ez talán mind nem lett volna elég, ha néhai polgármesterünk Ocsóvszky Vilmos özvegye szül. Markovich Mária, ez a minden nagy, nemes és hazafias czélok iránt oly lángoló lelkesedést és kitartó tevékenységet kifejtő urasszonyunk nem indítja meg a város tanácsának belevonása mellett azt a nagyszabású országos gyűjtést, melynek eredménye a szobor gyors létesítését tette lehetővé. — Az első szobormintát Szihoczky Jancsó János küldötte, mely minta még jelenleg is a városi tanácsteremben van, de kivételét, bár a minta határozottan művészi és igen szép, az anyagi okok, mert nagyon sokba került volna, akadályozták meg. — A hely iránt sem történt még ekkor megállapodás. — Sokan nem az Erzsébet-térre, hanem a kamaraházzal szemben lévő, a kegyesrendiek háza előtti és planirozandó térre akarták volna a szobrot felállítani. Ámde ez 5—6000 frttal került volna többbe; mert e tért nagy költséggel kellett volna szabályozni. — Ekkor érkezett be Tóth András debreczeni szobrász ajánlata és mintája. — A szoborbizottság ezen mintát és ajánlatot beható tárgyalás után magáévá tette azzal, hogy a szobor az Erzsébet-téren állíttassék fel. — Az ajánlat roppant kedvező volt, a mennyiben a 8000 frtnyi összeg csakis a szobor leleplezése után fizetendő ki és pedig úgy, hogy a leleplezés után 5000 frt és azután három éven át évenként 1000 frt fizetettik. — De a szoborbizottság még azzal az elővigyázattal is élt, hogy a mintát Debreczenben két szakértő: Lenesó János és Zsitvay János által megsejmellette és csak ezeknek előnyös véleménye mellett határozott döntőleg. — A szobor költségeihez, azt hisszük, a meglévő alap elegendő lesz és ha nem volna, az a további adakozásokból fedezve lesz. — A szobor művészi szempontból is szép és sikeres alkotás, oly alkotás, mely míg egyrészt dicsérni fogja Tóth András művészt, addig örökösen buzdítani fogja ez ősz bányaváros lakosságát az gaz magyar hazaszeretetre.

Klincsok Náczo mostan sak azt povedálja:
A magyar hazánkat az isten megáldja!
Tartsunk együtt, mint volt, valamikor régen,
S fölöttünk lesz majdan: „Pochválen” az égen.

804. V. szám 1899.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a selmecezi kir. járásbíróóság V. 254./1899. számú végzése által Bettelheim Márton javára Horváth József ellen 33 frt 80 kr. tőke, ennek 1897. év október hó 24. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 19 frt 52 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 313 frtra becsült butor és ágyneműből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a selmecezi kir. járásbíróósági V. 254/4.—1898. számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis Selmecezbányán alperes lakásán leendő eszközlésére 1899-ik év október hó 13-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetelik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. év LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legelőbbet igérőnek becsáron alul is eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdése alólirt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Selmecezbányán, 1899. évi szeptember hó 23-ik napján.

Óváry Dezső kir. bir. végrehajtó.

1899. évi 95. szám.

Papírszállítási hirdetmény.

A selmecezbányai m. kir. bányagazgatósági könyvnyomdának az 1900. év folyamán megközelítőleg 161 (egyszázhatvanegy) új (1000 ives) rizsma különféle nagyságu és minőségű papírra lesz szüksége, melynek beszerzése czéljából árlejtés hirdettetik

Az ivenként egy koronás bélyeggel ellátandó írásbeli zárt ajánlatokban világosan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő a jelen szállítási hirdetményre vonatkozó általános és részletes feltételeket ismeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja. Az ajánlott árak az ajánlatban számokkal és betűkkel világosan kiirandók és az ajánlathoz a papír értékének 5%-a bántpénzül esatolandó akár készpénzben, akár elfogadható értékpapirokban.

A kellően kiállított és felszerelt ajánlatok f. évi november hó 15-ig „Ajánlat papírszállításra” felirással és ajánlattevő czimével ellátott zárt borítékban a selmecezbányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál nyújtandók be.

Az ajánlathoz az ajánlott papírnemekből két-két mintáig kívántatik.

Az általános és részletes feltételek — melyekben a szállítandó papírszükséglet is nemenként megközelítőleg részletezve van — az alulírott m. kir. bányagazgatósági könyvnyomda vezetőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, s azok kívánatra ki is adhatók. Selmecezbánya, 1899. október hó 5-én.

M. kir. bányagazgatósági könyvnyomda vezetősége.

Egy Selmecezbánya területén fekvő földszintes ház, a benne lévő fűszer és vegyes kereskedéssel együtt

szabadkézből eladó.

Az üzlet italmérési és dohány és szivar tőzsdei jogosultsággal bir, igen szép helyen fekszik és a ház mellett szép nagy kert is van.

Venni szándékozók sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Ernst Zsigmondnak

főtéren lévő üzletében kaphatók

olesó árak mellett mindennemű iskola szerek, ugmint írónok, tollak, körzők, rajzpapír és tömbök, táskák, tintatartók, irkák, gyakorlati füzetek és notes könyvek stb.

Ajánlja továbbá **kitűnő fűszer, esemege, bor, liszt, ezukor, ásványviz, bőr, festék, szappan, gyertya, kefe, tea, rum stb árúit.**

Uj kávéház.

A midőn van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy Selmecezen a szentháromság téren levő Kachelmann-féle ház földszinti helyiségében egy uj kávéházat rendeztem be, egyben kérem szives pártfogását.

Kiváló tisztelettel
Szilaveczy Flór.

Alkalmi vétel.

Hazai és külföldi

ruhaszövetek, posztók

felöltőkre, téli kabátokra és öltönyökre nagy választékban. olesón kaphatók a Deák Ferencz-uteza Schuszter-féle házban lévő áruházbamban.

Kiváló tisztelettel
Singer Miksa.

Átadó asztalos-üzlet.

Jól berendezett, kitűnő hirnek örvendő, Selmecezbányán, a Szentháromság-téren, saját házbamban levő asztalos műhelyemet az összes szerszámokkal és a házbamban lévő lakással együtt azonnal átadom egy tisztességes, képzett asztalos mesternek.

Bővebbet megtudhatni nálam.

Kachelmann Gáspár.

MÁRKUS M.

czukrászata

Selmecezbányán.

Deák-Ferencz-uteza 7./I., saját ház.

(Alapítottatott 1830.)

A honvédszobor leleplezésének ünnepe alkalmából ajánlja a tisztelt idegen vendégeknek már a 48-as nagy időkben is fennállott czukrászüzletét, melyben a legjobb kávéházi italokon kívül a városban legkitűnőbb reggeli, déli, uzsonyai és esteli kávé és tea kapható.

Dr. MOLLER MIKLÓS

városi tisztviselő orvos, gyakorló orvos
ajánlja

modern fogorvosi és fogtechnikai műtermét.

Elvégez minden fogorvosi műtétet, fogak és gyökerek fájdalom nélküli kihuzását, fogtöméseket arannyal, amalgammal, cementtel, rendellenes fogsorok kiegyenesítését, egyes műfogak és egész fogsorok készítését, valamint műfogdarabok javítását és átdolgozását.

Különlegesség! Amalgamkoronák és majdnem észrevehetetlen porcellán tömések.

Rendel: fogbetegeknek d. e. 10—12.

Lakása Zsigmond-uteza 69. sz.

Őszi és téli divatjelentés.

Bátor vagyok a n. é. közönséget arról értesíteni, hogy bécsi és budapesti bevásárlási utamból már visszaérkeztem és különféle dus választéku újdonságokat magammal hoztam. És pedig: a legújabb divatu és legfinomabb női és gyermek model kalapokat, fejkötőket, sapkákat, karmantyukat, gallérokat, a híres prágai bőrkezttyüket, valódi finom orosz sárcezipőket, gyermekruhákat, harisnyákat, Jäger-féle alsó ingeket, női szövetbluzokat, legújabb férfi nemez kalapokat, nyakkendőket, fehérműveket, sétabotokat, utazó táskákat, bel és külföldi norinbergi árukat és különösen a nagyon praktikusnak bizonyult és meghülés ellen biztosító új tornaingekeket

a legolcsóbb árak mellett.

Megköszönve az eddigi irántam tanusított bizalmat, kérem azt továbbra is részemre biztosítani, annyival inkább, mivel főigyekeztem az, hogy t. vevőimnek teljes megelégedését kiérdemelhessem.

Kiváló tisztelettel
HERCZOG M.
divatáruház tulajdonos, főtér.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására adni, hogy szabóüzletemet, mely eddig a főtéri apácza-zárda melletti saját házamban volt, a főtéri Vnucskó-féle ház földszinti helyiségébe (eddig Friebert Ferencz üzlete) helyeztem át.

A midőn ezt tudomására hozni bátorodom, egyben köszönetemnek adok kifejezést sok évi itt működésem alatt tapasztalt, nagyra becsült pártfogásáért és bizalmáért és kérem azt részemre továbbra is fenntartani.

Selmeczbánya, október havában.

Kitünő tisztelettel
Jähn Vilmos.

Kitünő minőségű kályhák.
Szliács-Halászi első magy. agyag-
áru és kályhagyár.

Nagy raktár Selmeczbányán:
CSIBA ISTVÁN
üzletében.

A midőn bátor vagyok a n. é. közönségnek a kályha raktáramban (régii városházi épület) kitünő minőségben, jótállás és lehető olcsó árak mellett kapható minden tüzelő anyagra berendezett kályhákat megvételre ajánlani, egyben van szerencsém tudatni, hogy kályha javításokat, tisztításokat és takarításokat eszközöltetek.

Teljes tisztelettel
Csiba István.

Nedves falaknak

szárazzá tételét és a házi gomba gyökeres kiirtását

saját találmányu készítményemmel gyorsan, biztosan, végtelen tartósággal, teljes jótállás mellett eszközölöm.

Megbízásokat elfogadok Zsigmond-
utca 76. sz. alatti lakásom.

Kérve nagyra becsült pártfogását, maradok

Kitünő tisztelettel
Majoros József,
vállalkozó.

Halottak napjára sírkoszorúk és koszoru-szallagok

legjutányosabb árak melletti beszerzésére ajánljuk ezen árucikkkel is dúsan felszerelt áruraktárunkat.

Tisztelettel
Tibély Á. örökösei.

Kiadó lakás.

Az ó-vár mögött fekvő Klement-Urbán-féle ház I-ső emeletén egy két szoba és hozzátartozandókból álló lakás novembor 1-től kiadó.

Bővebbet megtudhatni: a háztulajdonosnál.

Házeladás.

A Zsigmond-utczában egy emeletes új bérház kerttel szabadkézből eladó.

Venni szándékozók forduljanak a kiadóhivatalhoz.

Tudomásul!

Tiszteletteljesen hozom tudomására a n. é. közönségnek, hogy sikerült a székes-fővárosban egy kitünő czipőkészítőt találnom a hírneves Gáborcz Béla személyében, kinek eredeti,

saját czipő-készítményeivel
áruházamat dus választékban felszereltem.

Kaphatók tehát üzletemben a legfinomabb, modern izléstől és legjobb kivitelű uri-, női- és gyermek-czipők non plus ultra.

Ezenkívül a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom az áruházamban gazdag választékban kapható kész férfi-, fiu- és gyermek-ruhákat, uri divatáru-cikkeket, téli nemezkalapokat, fehérműveket, gallérokat, nyakkendőket, esernyőket, utazó táskákat, téli ulyster kabátokat, havelokkokat, sapkákat, városi és utazó bundákat stb.,

mind olcsó árban.

Kitünő tisztelettel

SINGER IGNÁCZ.

ruhakereskedő,
az alsó gyógytárral szemben.

Gyár: **ALSÓ-HÁMOR** (Bars megye.)

Gyári főraktár
BUDAPEST
Andrássy-ut 29. (I. e.)

Raktár
BÉCS
I., Seilergasse 1. sz.

A „**SZANDRIK**“ ezüstáru-gyár,
mely az 1752-ben
Selmeczbányán alapított **Geramb J. J. Unió**
tulajdona,
saját, vagy adott rajzok szerint előállít:

mindennemű ezüstárút,
mint asztaldíszeket, gyümölcsstartókat (jardiniéres-készleteket,) girandolokat,
gyertyatartókat, serlegeket,
dísz-emléktárgyakat és versenydíjakat,
mindennemű evőkészletet gazdag választékban, piperetárgyakat, stb. stb.

Ifj. Ochtendung Ignác

vendéglős, Ezüst-utca.

Ajánlja a mélyen tisztelt közönség becses figyelmébe, hogy kitünő minőségű beszterczébányai Salon-sört mér literenként 20krért, kis pohár 6 kr.

Ajánlja továbbá valódi, természetes fehér és

vörös borait, valamint jó konyháját.

Abonomába ebéd, vacsora mérsékelt árak mellett kapható.

Előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.